

dynku) może przemawiać za używaniem tego stanowiska w młodszej epoce kamiennej.

Wspomniany toporek wykonany z diabazu w kształcie pięcioboku z lekko zaokrąglonymi kątami (w rzucie poziomym). Topór posiada krawędzie lekko zaokrąglone, ostrze symetryczne, lekko łukowate, powierzchnię wyszlifowaną, barwy szaro-czarnej. Obuch owalny, wyodrębniony, spracowany, otwór stożkowaty. Wymiary: dł. 9,2 cm, szer. ostrza 3,4 cm, średnica otworu 2,9 i 2,5 cm (Ryc. 1). Wg informacji ofiarodawcy znaleziono oprócz toporka naczynie gliniane, które uległo zniszczeniu.

Ponadto w czasie badań powierzchniowych przeprowadzonych w pobliżu badanego stanowiska (w stronę południową), na sąsiednich polach przeznaczonych pod budowę Spółdzielni Mleczarskiej natrafiono na ułamki naczyń neolitycznych.

Badania prowadzono w okresie od 28 VII do 13 VIII 1966 r. Kierowała nimi autorka sprawozdania, przy współpracy rysowniczkii Ewy Barłowskiej, studentki II roku filologii polskiej WSP w Krakowie. Prace konsultował prof. dr Rudolf Jamka. Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

Jacek Rydzewski

Sprawozdanie z badań ratowniczych na osadzie kultury łużyckiej i stanowisku neolitycznym w Grębowie pow. Tarnobrzeg

W dniach 3—12 listopada 1966 roku przeprowadzono z ramienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Rzeszowie badania ratownicze na stanowisku 4 (osada kultury łużyckiej)¹ i stanowisku 5 (bliżej nieokreślone stanowisko neolityczne) w Grębowie pow. Tarnobrzeg.

Stanowisko 4

Lokalizacja: Miejsce zwane „Wąsose”. Stanowisko leży ok. 3 km od centrum Grębowa, przy drodze polnej do Zabrznia Górnego. Znajduje się ono na polu ob. St. Górza po lewej stronie drogi, około 40 m na południowy zachód od rozwidlenia drogi otoczonego jedynymi w tym miejscu dębami.

Omawiane stanowisko znane jest dzięki nauczycielowi z Liceum Ogólnokształcącego w Grębowie, mgr J. Sokołowi, który zawiadomił Muzeum w Rzeszowie o wyoraniu przez ob. Górza popielnicy ze spalonymi kośćmi. Badania niniejsze miały na celu sprawdzenie tej wiadomości. Badaniem objęto powierzchnię 1 ara. Wbrew przypuszczeniom opartym na relacji mgr Sokoła, nie natrafiono na cmentarzysko. Wystąpiła natomiast luźno duża ilość skorup kultury łużyckiej, znajdujących się głównie na głębokości 0—40 cm. Nie zaobserwowano żadnych śladów warstwy kulturowej, jam ani zespołów grobowych; wydzielone dwa skupiska skorup również wydają się wątpliwe. Materiał archeologiczny był w dużym stopniu zniszczony i znacznie przemieszany.

Skorupy wykonane były z dobrze schudzonej gliny z dużą domieszką miki, dobrze wypalone, barwy żółto-ceglastej. Oprócz skorup wystąpiły

również nieliczne fragmenty polepy i węgiel drzewny. Skorupy pochodzą głównie z naczyń jajowatych, często z listwą plastyczną zaopatrzoną w dołki palcowe. W zespole znajdują się też nieliczne fragmenty naczyń dwustożkowatych oraz fragment czerpaka. Nieliczne skorupy ornamentowane, na tle całego zespołu wyraźnie wskazują na jego przynależność do grupy tarnobrzelskiej kultury łużyckiej. Datowanie zespołu jest utrudnione ze względu na brak wyznaczników chronologicznych. W świetle dotychczasowych obserwacji można umieścić go na przełomie V okresu epoki brązu i okresu halsztackiego. Pomimo niepewnego charakteru stanowiska, spowodowanego brakiem zespołów zwartych, należy uznać je za stanowisko osadowe, głównie na podstawie rodzaju materiału i jego rozmieszczenia.

Stanowisko 5

Lokalizacja: Stanowisko 5 leży na wydmy piaszczystej, zwanej „Za Przychodem”, służącej jako piaskownia. Wydma ta graniczy od północy z młodym lasem sosnowym, od wschodu z łąkami zwanymi „Biel”. Całość leży w odległości ok. 500 m na północ od szosy do Tarnobrzegu i ok. 1 km na zachód od przysiółka Grębowa zwanego „Kąt”.

Badania objęły powierzchnię 1 ara. W wyniku eksploracji uzyskano ubogi materiał krzemieniny datowany na neolit². Spośród wyrobów na uwagę zasługuje rylec klinowaty, jako jedyne narzędzie w zespole. Pozostałe zabytki to rdzeń, zatepiec, wióry i odłupki z surowca świeciechowskiego.

Przypisy:

¹ Materiał z tego stanowiska zebrany w latach poprzednich był publikowany przez A. Szalapatę, por. A. Szalapatę, *Zabytki archeologiczne uzyskane przez Muzeum w Rzeszowie w latach 1964—1965*,

Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1965, Rzeszów 1966, s. 134—135.

² Materiał ten został sklasyfikowany przez B. Gintera, za co składam Mu podziękowanie.